



Haruki  
Murakami

Slepá vírba  
a spiaca žena

„Čistá radost.“ *The Times*



SVETOVÁ PRÓZA



SVETOVÁ PRÓZA



Haruki  
Murakami

---

Slepá vrba  
a spiaca žena

Z japončiny preložila  
DANA HASHIMOTO

**slovar**

Copyright © 2006 by Haruki Murakami

All rights reserved.

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2023

Translation © Dana Hashimoto 2023

ISBN 978-80-556-4684-8

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

## Slepá vrba a spiaca žena

Zavrel som oči a zacítil som vôňu vetra – májový vietor s ob-  
lými tvarmi ovocia, s drsnou šupkou, lepkavou šťavou z du-  
žiny a hrboľatými jadierkami. Dužina vo vzduchu praskla  
a jadierka sa mi ako nejaké mäkké projektily vrývali do ho-  
lých ramien a zanechávali po sebe len jemnú bolesť.

„Počuj, koľko je teraz hodín?“ spýtal sa ma bratanec. Bol  
som od neho takmer o dvadsať centimetrov vyšší, a keď so  
mnou hovoril, zakláňal hlavu, aby mi videl do tváre.

Pozrel som sa na hodinky. „Desať dvadsať.“

„Idú ti presne?“ zapochyboval bratanec.

„Mali by.“

Bratanec ma zaťahal za zápästie a pozrel sa mi na hodin-  
ky. Jeho prsty boli tenké a hladké na dotyk, ale oveľa silnej-  
šie, ako by sa zdalo.

„Počuj, a boli drahé?“

„Nie, kdeže! Lacnota.“ Znovu som sa pozrel na ciferník.  
Nepovedal nič.

Keď som sa naňho pozrel, hľadel na mňa so zmäteným vý-  
razom v tvári. Biele zuby, ktoré mu vykúkali spomedzi pier,  
mi pripadali ako zakrpatené kosti.

„Lac-no-ta,“ zdôraznil som, rozdeliac to slovo na slabiky,  
a hľadel som bratancovi do tváre. „Boli lacné, ale idú presne.“

Mlčky prikývol.

Môj bratanec dobre nepočul na pravé ucho. Po nástupe  
do základnej školy ho trafili bejzbalovou loptičkou do ucha  
a odvtedy má problémy so sluchom. Aj keď v každodennom

živote mu to vlastne takmer vôbec neprekáža. Navštevuje normálnu školu a žije ako každý iný. V triede sedí vždy úplne vpredu vpravo, aby sa ľavým uchom mohol otočiť k učiteľovi. Aj známky má celkom dobré. Ibaže sa uňho striedajú obdobia, keď počuje pomerne dobre a keď nepočuje vôbec. Striedajú sa ako príliv a odliv. A občas, asi raz za polroka, sa mu stane, že takmer úplne prestane počuť na obe uši. Akoby sa mu hluchota v pravomuchu rozšírila a pohltila aj zvuky v ľavomuchu. V takých situáciách nevie normálne fungovať a, pochopiteľne, istý čas nemôže chodiť ani do školy. Lekári nevedia vysvetliť, prečo sa mu také niečo stáva, lebo na svete neexistuje podobný prípad ochorenia. Ani liečiť sa to, samozrejme, nedá.

„Zato, že sú hodinky drahé, ešte nemusia byť presné,“ poznamenal bratanec akoby sám pre seba. „Ja som mal predtým pomerne drahé hodinky, ale furt meškali. Dostal som ich, keď som nastúpil do nižšej strednej školy, a ani nie o rok som ich stratil a odvtedy hodinky nenesím, lebo druhé mi nekúpili.“

„Bez hodiniiek to máš ťažké, nie?“ spýtal som sa.

„Čože?“ odpovedal mi otázkou.

„Nie je to ťažké bez hodiniiek?“ spýtal som sa ho znovu, hľadiac mu do tváre.

„Ani nie,“ zavrtel hlavou. „Veď nebývam sám, ani niekde na samote v horách, na čas sa vždy niekoho spýtam.“

„To máš pravdu,“ uznal som.

Opäť sme sa na chvíľu odmlčali.

Chápal som, že by som sa ho mal na všeličo priateľsky povypytovať. Potreboval rozptýliť, aby sa cestou do nemocnice zbavil nervozity. Ibaže od nášho posledného stretnutia uplynulo už päť rokov. Medzitým z môjho deväťročného bratanca vyrástol štrnásťročný chlapec, a ani ja som už nemal dvadsať, ale dvadsaťpäť. Uplynulý čas medzi nás postavil akúsi polopriehľadnú nepriechodnú priečku – vhodné slová mi nenapadali ani pri tom najnutnejšom, vyjadroval som sa neurčito, zdrhával som sa a vtedy sa na mňa zakaždým po-

zrel so zmäteným výrazom v tvári a ľavé ucho vždy trochu natočil ku mne.

„Teraz je koľko?“ spýtal sa.

„Desať hodín, dvadsaťdeväť minút,“ oznámil som.

Autobus dorazil o desať tridsaťdva a vyzeral inak ako ten, v ktorom som sa vozil do gymnázia – veľkými prednými oknami pripomínal bombardér so zlomenými krídlami. A viezlo sa v ňom viac cestujúcich než za mojich čias. V uličke medzi sedadlami nikto nestál, no nikde neboli voľné dve miesta vedľa seba. Takže sme si nesadli, ale postavili sme sa pred zadné dvere. Neviezli sme sa ďaleko. Nechápal som, prečo v tom čase cestuje toľko ľudí. Autobus vyrážal z konečnej na súkromnej železnici, prešiel cez obytnú štvrť Jamanote a znovu sa vrátil na stanicu; bol to taký normálny okruh a pozdĺž jeho trasy sa nenachádzali nijaké známe miesta alebo zariadenia. Zastavoval pri viacerých školách, a tak pred začiatkom vyučovania a po jeho skončení býval dosť nabitý, cez deň však jazdieval poloprázdny.

Obaja sme sa za jazdy držali – bratanec za tyč, ja za kožené pútko visiace zo stropu. Autobus žiaril novotou, vyzeral, akoby ho len nedávno vyrobili a vyviezli z továrne. Na kovových plochách nebolo jediného fliačika, tváre sa nám v nich odrážali ako v zrkadle. Čalúnenie sedadiel so všetkými drobnými skrutočkami pôsobilo typicky hrdým optimistickým dojmom, aký v nás vyvolávajú nové stroje.

Nový autobus a nečakane veľa cestujúcich ma trochu prekvapili. Možno mi uniklo, že podmienky na tej trase sa zmenili. Pozorne som si obzrel vnútro vozidla, potom som sa sústredil na vonkajšiu scéneriu. Za oknami sa však stále črtala tá istá tichá obytná štvrť ako vždy.

„Sme v správnom autobuse, však?“ spýtal sa bratanec neisto. Možno ho znepokojil prekvapený výraz v mojej tvári, ktorý som si uchoval od nástupu do vozidla.

„Áno,“ napoly som vlastne uistil aj sám seba. „Tu sa nedá zmýliť. Tade to okrem tejto linky nič nejazdí.“



„Aj ty si sa vozil do gymnázia týmto autobusom?“ spýtal sa.  
„Samozrejme.“

„Chodil si do školy rád?“

„Ani nie,“ priznal som úprimne. „Ale stretával som tam svojich kamarátov, a preto to nebolo až také zlé.“

Bratanec sa nad mojimi slovami zamyslel.

„Aj dnes sa s nimi stretávaš?“

„Nie, už som sa s nimi dávno nevidel,“ povedal som a pozorne som volil slová.

„Prečo? Prečo sa už neschádzate?“

„Osud nás zavial ďaleko od seba.“ Nebola to pravda, ale inak som mu to nevedel vysvetliť.

Neďaleko odo mňa sedela skupinka seniorov. Dokopy ich bolo asi pätnásť. Autobus bol plný vlastne vďaka nim. Všetci do jedného boli pekne opálení, celí čierni, aj vzadu na krku. A napospol aj štíhli. Väčšina mužov mala na sebe hrubšiu flanelovú košeľu na vysokohorskú turistiku, ženy mali poväčšine jednoduché nenápadné tričká. Na kolenách si držali malé ruksaky, vhodné na ľahšiu turistiku. Všetci sa navzájom až prekvapivo podobali. Akoby tvorili obsah zásuvky, vytiahnutej z nejakej skrine vzoriek čohosi, zoradeného podľa určitých kritérií. Ale pozor! Touto linkou sa človek predsa k žiadnej turistickej trase nedostane. Kam len môžu ísť? Zavesený na pútku som sa to snažil uhádnuť, ale žiadne rozumné vysvetlenie mi nenapadlo.

„Ktovie, či bude tá procedúra bolestivá...“ nadhodil bratanec.

„Ktovie?“ zareagoval som. „Mne o nej nič konkrétne nepovedali.“

„Už si niekedy bol u ušného?“

Zavrtel som hlavou. Ušného lekára som zatiaľ nenavštívil ani raz.

„Doterajšie liečenie ťa bolelo?“ spýtal som sa.

„Ani nie,“ povedal bratanec a zachmúril sa. „Úplne bezbolestné to, samozrejme, nie je, občas to trochu bolí, ale nie je to nič strašné.“

„Tak potom to aj tentoraz bude asi podobné, nie? Podľa toho, čo mi povedala tvoja mama, si nemyslím, že by ti mali robiť niečo iné ako predtým.“

„Ale keď mi teraz neurobia nič iné, sluch sa mi predsa vôbec nezlepší, nemyslíš?“

„To predsa nikdy nevieš. Občas stačí nejaký impulz...“

„Ako keď z fľaše vytiahneš zátku?“ doplnil bratanec.

Ukradomky som naňho pozrel, ale nevyzeral, že vedome ironizuje.

„Nového lekára budeš vnímať inak a aj nepatrný rozdiel v liečebnom postupe občas zohrá dôležitú úlohu. Podľa mňa sa netreba ľahko vzdávať.“

„Ja sa nevzdávam...“ uistil ma bratanec.

„Len ťa to otravuje?“

„Tak nejako,“ súhlasil a vzdychol si. „Najťažší je ten strach. Viac než skutočná bolesť ma trápia obavy z toho, ako veľmi by to mohlo bolieť, toho sa priam desím. Rozumieš, čo chcem povedať?“

„Myslím, že áno.“

Na jar toho roku sa všeličo prihodilo. Z určitých dôvodov som dal výpoveď v malej tokijskej reklamnej agentúre, v ktorej som dva roky pracoval. Približne v rovnakom čase som sa rozíšiel s dievčaťom, s ktorým som chodil od vysokej školy. O mesiac neskôr mi zomrela stará mama na rakovinu čreva a ja som sa do tohto mesta po piatich rokoch vrátil na pohreb iba s jedinou malou taškou. Moja izba doma zostala nedotknutá. Knižnica s knihami, ktoré som čítal, posteľ, v ktorej som spával, písací stôl, pri ktorom som sa učil, a staré platne, ktoré som počúval – všetko tam vyzeralo ako vysušené, tá izba dávno stratila farby i vône. Len čas tam priam citelne stál.

Po pohrebe starej mamy som si chcel ešte zopár dní odýchnuť a potom som plánoval rýchlo sa vrátiť do Tokia. Dostal som niekoľko tipov na novú prácu a chystal som sa

tie firmy obehať. Navyše som pomýšľal na to, že sa prestá-  
hujem, aby sa mi ľahšie začínalo odznova. Ibaže čas plynul  
a odchod mi pripadal čoraz ťažší. Alebo presnejšie pove-  
dané, už som jednoducho nedokázal odísť, aj keby som bol  
chcel. Utiahol som sa do izby a počúval som staré platne, či-  
tal som knihy, ktoré som kedysi čítal, občas som vyplel zá-  
hradu. S nikým som sa nestretával a okrem najbližšej rodi-  
ny som sa ani s nikým nerozprával.

Jedného dňa však došla teta a spýtala sa ma, či by som ne-  
odprevadil bratanca do novej nemocnice, ktorú bude odteraz  
navštevovať. Vlastne tam s ním mala zájsť ona, ibaže v ten  
deň musela niečo súrne vybaviť, vysvetlila mi. Nemocnica sa  
nachádzala blízko gymnázia, ktoré som navštevoval, poznal  
som to tam, času som mal tiež dosť, nebolo prečo odmietnuť.  
Teta mi podala obálku s peniazmi a povedala, nech sa za ne  
niekde najeme.

Bratancovi vybrali novú nemocnicu preto, lebo liečenie  
v tej starej mu navidomoči nezaberalo. Naopak, dočasná hlu-  
chota ho trápila čoraz častejšie. Keď sa na to teta pošťožovala  
v nemocnici, lekár jej povedal, že tú chorobu zrejme nespô-  
sobuje nijaká fyziologická chyba, ale domáce prostredie. Teta  
sa s ním pohádala. V skutočnosti nikto v rodine neočakával,  
že by sa zmenou nemocnice naozaj mohli dosiahnuť pokro-  
ky v liečbe bratancovho sluchu. Jeho blízki sa s jeho slucho-  
vým postihnutím viac-menej vyrovnali, aj keď sa o tom, sa-  
mozrejme, nehovorilo.

S bratancom sme bývali pomerne blízko pri sebe, no keď-  
že nás delil vyše desaťročný vekový rozdiel, neboli sme si ne-  
jako veľmi blízki. Pri rodinných stretnutiach som ho občas  
niekam zobral alebo som sa s ním pohral. Napriek tomu nás  
naši príbuzní začali vnímať ako „spojencov“. Zdalo sa im, že  
bratanec sa na mňa citovo naviazal a aj ja ho mám veľmi rád.  
Dlho som tomu nerozumel. Keď som však teraz videl, ako  
sústredene natáča ku mne ľavé ucho, akosi ma to chytilo za  
srdce. Každý ten jeho nešikovný pohyb sa mi zarýval do duše,

presne ako zvuky dažďa kedysi dávno. Až teraz som začal chápať, prečo si nás naši príbuzní spájajú.

Po siedmej-ôsmej zastávke autobusu na mňa bratanec opäť nervózne pozrel.

„Ešte ďalej?“

„Áno. Je to veľká nemocnica, nedá sa prehliadnuť.“

Mimovoľne som sledoval, ako priedan z otvorených okien jemne vlní okraje turistických klobúkov na hlavách starčekov a stareniek a končky šatiek na ich krkoch. Kto môžu byť tí ľudia? A kam majú namierené?

„Budeš pracovať vo firme môjho otca?“ spýtal sa bratanec.

Ohúrený som sa naňho pozrel. Jeho otec, teda môj strýko riadil veľkú tlačiareň v Kóbe. Na takú možnosť som nikdy ani nepomyslel a ani mi to nikto nikdy nenavrhol.

„O tom nič neviem,“ odvetil som. „Prečo si to myslíš?“

Bratanec sa zapýril. „Len mi to tak napadlo,“ povedal. „Bolo by to fajn. Mohol by si bývať tu. Všetkým by sa to páčilo.“

Z nahrávky zaznel názov ďalšej zastávky, ale autobus nezastavil, lebo nikto nestisol dopytové tlačidlo. Ani vonku na zastávke nikto nečakal.

„Musím sa vrátiť do Tokia a niečo si vybaviť,“ vysvetlil som.

Bratanec mlčky prikývol.

*Nikde si nič nemusím vybaviť, ale v žiadnom prípade nemôžem zostať tu.*

Autobus sa plahočil do kopca, rady domov okolo redli a po ceste sa ťahali husté tieňe košatých stromov. Zbadal som farebné domy cudzincov s nízkymi plotmi. Fúkal citeľne chladnejší vietor. V zákrutách sme dolu pod nami uvideli more. S bratancom sme pozorovali krajinu, až kým autobus nezaostal pri nemocnici.

Vyšetrenie potrvá dosť dlho a zvládne to sám, objasnil mi bratanec, mám naňho niekde počkať. Po pozdrave s lekárom som teda odišiel z ordinácie a zamieril som do jedálne. Ráno

som skoro nič nezjedol, bol som hladný, ale v jedálnom lístku nemali nič, na čo by som mal chuť. Napokon som si objednal len kávu.

Bolo dopoludnie pracovného dňa a okrem mňa sedela v jedálni iba jedna rodina. Otec, muž medzi štyridsiatkou a päťdesiatkou, mal na sebe tmavomodré páskované pyžamo a na nohách šľapky z umelej hmoty. Matka a dve malé dcéry, dvojčatá, ho prišli navštíviť. Dievčatká mali oblečené rovnaké biele šaty, tvárili sa veľmi spôsobne, nakláňajúc sa ponad stôl pili pomarančový džús. Otcov stav, či už poranenie alebo choroba, zrejme nebol vážny, na tvárach rodičov aj detí sa pomaly začala prejavovať nuda.

Za oknami sa rozprestierala nemocničná záhrada s trávnikom. Z viacerých miest sa ozývalo svišťanie otáčajúcich sa postrekovačov – v bielych lúčoch rozstrekovali vodu ponad zelený trávnik. Dva dlhochvosté vtáky s prenikavým škrekotom prefrngli naprieč ponad trávnik a zmizli z dohľadu. Za tou záhradou som zbadal niekoľko tenisových kurtov bez sietí a nikde som nevidel ani nohy. Za kurtmi sa tiahla aleja z japonských kejaki a pomedzi konáre stromov som dovidel až na more. Na drobných vlnkách sa podchvíľou oslepujúco odrážali slnečné lúče začínajúceho sa leta. Vietor prečesával mladé lístie na stromoch a narúšal pravidelné spfšky vody z postrekovačov.

Zazdalo sa mi, že rovnakú scénu som už kedysi dávno niekde videl. Rozľahlá záhrada, dvojčatá srkajúce pomarančový džús, prelet dlhochvostých vtákov a more za tenisovými dvorcami bez sietí... Ale bol to iba klam. Prežíval som tú scénu veľmi reálne, živo a silne, no uvedomoval som si, že je to len prelud. V tejto nemocnici som bol predsa prvýkrát v živote.

Vyložil som si nohy na stoličku naproti, nadýchol som sa a privrel som oči. V temnote som uvidel akýsi biely chumáč. Natahoval sa a scvrkával ako mikroorganizmus pod mikroskopom. Zmenil tvar, rozprskol sa a potom sa znova zlúčil dokopy.

Tú druhú nemocnicu sme navštívili pred ôsmimi rokmi. Bolo to malé zdravotnícke zariadenie blízko pobrežia. Z okna jedálne bolo vidieť len oleandre. Bola to stará budova a smrdelo to tam, akoby vonku stále pršalo. Priateľke môjho kamaráta tam operovali hrudník, šiel som ju s ním navštíviť cez letné prázdniny v druhom ročníku na gymnázium. Nebola to komplikovaná operácia – dievčina mala jednu hrudnú kosť od narodenia preliačenú, naprávali jej ju do správnej polohy. Nešlo o nevyhnutný zákrok, ale raz ho musela podstúpiť a lekári rozhodli, že teraz je ten správny čas. So samotnou operáciou boli hneď hotoví, ale pacientka po nej musela zostať v pokoji na lôžku, preto ju hospitalizovali asi na desať dní. S kamarátom sme sa tam odviezli na motorke Yamaha 125. Cestou tam šoféroval on, cestou domov som riadil ja. Poprosil ma, aby som do tej nemocnice šiel s ním. „Samému sa mi tam nechce,“ povedal. Zastavil pri cukrárni pred železničnou stanicou a kúpil bonboniéru. Počas jazdy som sa jednou rukou držal jeho opasku a v druhej som stískal škatuľku s bonbónmi. Bol horúci deň, košele sme mali celé prepotené, no cestou nám ich vysušil vietor. Kamarát si za jazdy hrozným hlasom pospevoval akúsi komickú pesničku. Ešte teraz si pamätám zápach jeho potu. Zanedlho potom zomrel.

Jeho priateľka mala na sebe modré pyžamo a na ňom niečo ako po kolená dlhý tenký župan. Posadili sme sa do jedálne, zapálili sme si cigarety Short Hope, pili sme kolu a jedli zmrzlinu. Prepadol ju hrozný hlad, zjedla dve pocukrované šišky a vypila kakao s poriadnou dávkou smotany. Lenže ani to ju nezasýtilo.

„Kým ťa pustia z nemocnice, budeš ako prasiatko,“ poznamenal kamarát zhrozene.

„To je v poriadku, som v rekonvalescencii,“ odvetila a utierala si masťné končeky prstov do papierovej vreckovky.

Kým sa tí dvaja rozprávali, ja som cez okno pozoroval oleandre. Boli veľké, hotový malý hájik. Od mora k nám doliehal

hukot vln. Zábradlie za oknom v slanom vetre takmer celkom rozožrala hrdza. Zo stropu visel akoby starožitný ventilátor a rozviroval dusný vzduch v miestnosti. Aj jedáleň smrdela po nemocnici. Ten zápach zaručene prenikol aj do jedla, aj do nápojov. Pyžamová košeľa priateľky môjho kamaráta mala na hrudi dve vrecká. Do jedného si zasunula malé pero zlatej farby. Keď sa predklonila, vo véčkovom výstrihu som uvidel jej neopálený plochý hrudník.

Tam sa moje spomienky končili. Premýšľal som, čo sa udialo potom. Pil som kolu, pozeral som sa na oleandre, uvidel som jej hrud', ale čo potom? Pomrvil som sa na plastovej stoličke a s hlavou v dlani a laktom opretými na stole som doloval v pamäti, ako keď človek rýpe do korkovej zátky špičkou tenkého noža.

Odvrátil som zrak a predstavil som si, ako lekári priateľke môjho kamaráta rozrezávajú mäso na hrudi, strkajú do vzniknutého otvoru ruky v gumových rukaviciach a naprávajú jej hrudnú kosť. Pripadalo mi to strašne nereálne. Ako nejaká metafora.

A áno, potom sme sa rozprávali o sexe. Teda môj kamarát sa na tú tému vyjadroval. Čo to vlastne hovoril? Asi niečo o nejakom mojom huncútstve. Myslím, že spomínal na to, ako som sa raz neúspešne snažil zbaliť jedno dievča. Nebola to žiadna dôležitá príhoda, ibaže on ju poriadne zveličil a vyrozprával tak smiešne, že jeho priateľka sa zadúšala od smiechu. Aj mňa to rozosmialo. On bol skrátka výborný rozprávač.

„Nerozprávaj mi nič smiešne,“ zaprosila jeho priateľka s bolesťou v hlase. „Pri smiechu ma bolí v hrudi.“

„Kde ťa to bolí?“ spýtal sa jej môj kamarát.

Priložila si prsty na pyžamo na hrudníku, presne nad srdce, na vnútornú stranu ľavého prsníka. On o tom opäť nejak zavtipkoval, čím ju znova rozosmial.

\* \* \*

Pozrel som sa na hodinky. Jedenásť hodín, štyridsaťpäť minút, a bratanec sa ešte nevrátil. Blížil sa čas obeda, jedáleň sa pomaly zaplňala. Zvuky sa miešali s vravou ľudí a zahaľovali miestnosť ako dym. Znovu som sa vrátil k svojim spomienkam. Premýšľal som o drobnom pere zlatej farby vo vrecku na hrudi priateľky môjho kamaráta.

Už to mám! Ona tým perom niečo nakreslila na opačnú stranu papierového obrúska! Akýsi obrázok. Papierový obrúsok bol na kreslenie príliš mäkký, zachytávala sa jej doň špička večného pera. Napriek tomu nakreslila kopec. Na kopci domček. Vnútri spala jedna žena, sama. Pri domčeku rástli slepé vřby. A tie slepé vřby uspali tú ženu.

„Čo je to, tá slepá vřba?“ spýtal sa kamarát.

„Taký strom existuje.“

„Ja som o ňom ešte nepočul.“

„Lebo som ho práve vymyslela,“ usmiala sa jeho priateľka. „Slepá vřba má silný peľ, a keď s ním drobná muška vlezie do ucha tej žene, tak tá žena zaspí.“

Vzala si ďalší papierový obrúsok a nakreslila naň obrázok slepej vřby. Vyzerala ako strom veľký asi ako azalka. Kvitla, ale kvety mala pevne zabalené do hrubých zelených listov. Tie listy vyzerali ako zväzok jašteričích chvostíkov. Slepá vřba vlastne ničím nepripomínala vřbu.

„Máš cigarety?“ spýtal sa ma kamarát.

Prihral som mu ponad stôl zvlhnutú škatuľku Short Hope a zápalky.

„Slepá vřba je na pohľad nízka, ale jej korene siahajú neskutočne hlboko,“ vysvetľovala kamarátova priateľka. „V istom veku prestane rásť do výšky a začne sa zakoreňovať hlbšie a hlbšie, akoby sa živila temnotou.“

„A malé mušky roznášajú jej peľ, zaliezajú do uší žien a uspávajú ich,“ doplnil kamarát a vlhkými zápalkami si s námahou pripaľoval cigaretu.



„... čo vlastne robí tá muška?“

„Muška v tej žene, samozrejme, požíera mäso,“ vysvetlila.

„Ham-ham,“ poznamenal kamarát.

Už si spomínam – kamarátova priateľka v to leto napísala dlhú báseň o slepej vrbe a jej obsah nám vysvetlila takto: príbeh si vymyslela podľa jedného svojho sna a spísala ho na posteli do dlhej básne v priebehu jedného týždňa. Kamarát ju prosil, že by si báseň rád prečítal, ale ona ho odbila, lebo na nej musela ešte niečo vycibriť, a namiesto toho nám nakreslila obrázky a vysvetlila obsah básne.

„Jeden mladý muž vyliezol sám na kopec, aby zachránil ženu, ktorú uspal peľ zo slepej vrby.“

„To som určite ja, však?“ skočil jej do reči môj kamarát.

Zavrtela hlavou. „Nie, to nie si ty!“

„Odkiaľ to vieš?“ nástojil.

„Viem to,“ vážne namietla. „Neviem prečo, ale je to tak. Mrzí ťa to?“

„Samozrejme.“ Kamarát sa zatváril naoko nešťastne.

Ten mladý muž sa predieral húštinou slepých vrb, ktoré mu akoby bránili v ceste, a pomaly šliapal do kopca. Bol vôbec prvým človekom, ktorý do tých končín vyliezol, keď kopec zarástol slepými vrbami. Stiahol si klobúk hlboko do čela, rukou odháňal od seba dotieravý hmyz a vytrvalo kráčal za spiacou ženou, chcel ju privolať späť do sveta z jej dlhého a hlbokého spánku.

„Lenže hore na kopci už muška zožrala celé ženino telo,“ zhrnul kamarát.

„V istom zmysle áno,“ prikývlo jeho dievča.

„V určitom zmysle je to dosť smutné, keď vás celého zožerie nejaká muška, však?“ zavtipkoval kamarát.

„Ási áno,“ odvetila po krátkom zamyslení jeho priateľka. „Čo si myslíš ty?“ Obrátila sa na mňa.

„Pripadá mi to smutné,“ povedal som.

\* \* \*

Bratanec sa vrátil dvadsať minút po dvanástej. Tváril sa trochu rozpačito a v ruke držal vrecko s liekmi. Zjavil sa vo vchode do jedálne, ale dlho mu trvalo, kým ma uvidel pri stole a prišiel ku mne. Krok mal akýsi neistý, akoby neudržal rovnováhu. Posadil sa oproti mne a zhlboka sa nadýchol, ani čo by pre iné povinnosti načisto zabudol dýchať.

„Tak ako?“ spýtal som sa.

„Hmm,“ zamrmlal.

Chvíľu som čakal, že sa rozrozpráva, ale márne, vôbec mu nebolo do reči.

„Máš hlad?“ Skúsil som to inak.

Mlčky prikývol.

„Najeme sa tu? Alebo sa autobusom zvezieme do mesta a dáme si niečo tam? Čo by sa ti viac páčilo?“

Nedôverčivo si prezrel celú miestnosť, ale rozhodol, že ostaneme v jedálni. Kúpil som stravné lístky a objednal som obedné menu pre dvoch. Kým nám doniesli jedlo, bratanec si mlčky prezeral krajinu za oknami, ktorú som doteraz pozoroval ja – more, kejakiovú aleju, postrekovače a podobne. Pri vedľajšom stole sedel slušne oblečený manželský pár v stredných rokoch, jedli sendviče a rozprávali sa o svojom známom, ktorý tu ležal s rakovinou pľúc – pred piatimi rokmi prestal fajčiť, no zrejme to bolo príliš neskoro, alebo ako sa ráno zobudil a dávil krv a podobne. Žena sa vypytovala a manžel jej odpovedal. Rakovina je v určitom zmysle koncentrovaným prejavom životného štýlu človeka, vysvetľoval jej manžel.

V jedálni na obed podávali fašírku na spôsob steaku a smažené rybacie filé, šalát a žemle. Mlčky sme jedli, sediac naproti sebe. Dvojica pri vedľajšom stole medzitým podrobne preberala problematiku rakoviny: prečo v poslednom čase choroba postihuje čoraz viac ľudí, prečo neexistujú účinné lieky a tak ďalej.

„Všade je to rovnaké,“ povedal mi bratanec akýmsi monotónnym hlasom a hľadel si na ruky. „Všetci sa vypytujú na to isté, všetci robia rovnaké vyšetrenia.“

Sadli sme si na lavičku pred nemocnicou a čakali sme na autobus. Nad hlavami nám vietor občas prečesal zelené listie.

„Niekedy nepočuješ vôbec nič?“ spýtal som sa ho.

„Veru,“ pokýval hlavou, „niekedy zrazu nepočujem nič.“

„A aký je to pocit?“

Naklonil hlavu nabok a rozmýšľal. „Zrazu si uvedomím, že nepočujem žiadne zvuky. Ale trvá mi dosť dlho, kým si to všimnem. Trkne mi to až vtedy, keď už nič nepočujem. Vieš, akoby som sa ocitol na dne hlbokého mora so zátkami v ušiach. Nejaký čas *to* trvá. Skutočne vôbec nepočujem, ale nesúvisí to iba so sluchom. Tá hluchota, to je len jedna časť *toho* všetkého.“

„Je to nepríjemné?“

Bratanec krátko, ale prudko zavrtel hlavou.

„Neviem, čím to je, no nie je to nepríjemné. Akurát nepraktické... keď nepočuješ...“

Skúšal som si to predstaviť, ale nedokázal som sa do toho pocitu vžiť.

„Videl si film Pevnosť Apačov od Johna Forda?“ spýtal sa ma bratanec.

„Áno, ale už poriadne dávno.“

„Nedávno ho dávali v televízii. Veľmi zaujímavý film.“

„Aha,“ pokýval som hlavou.

Úplne na začiatku prichádza do pevnosti na západe nový generál. Príde ho privítať kapitán, ktorý tam už dlho slúži, toho hrá John Wayne. Generál ešte dobre nepozná tamojšie pomery. Okolo pevnosti prebieha povstanie Indiánov.“

Bratanec vytiahol z vrecka pekne zloženú bielu vreckovku a utrel si ňou ústa.

„Keď generál príde do pevnosti, povie Johnovi Wayneovi toto: **Cestou som videl niekoľko Indiánov.** Na to John Wayne s pokojnou tvárou odpovie: **Všetko v poriadku! Ak vy, pán generál, hovoríte, že ste videli Indiánov, to znamená, že tam Indiáni nie sú.** Nepamätám si už, ako to presne povedali, ale vyznelo to nejako takto. Rozumieš, čo to znamená?“

Ja som si na takú scénu z Pevnosti Apačov nespomínal. Na scenár filmu Johna Forda mi ten dialóg pripadal pomerne ťažko zrozumiteľný. Nuž ale ja som ten film videl už pomerne dávno.

„Znamená to, že to, čo je viditeľné, nie je dôležité...? Dobře tomu nerozumiem.“

„Ani ja som to nepochopil, ale tá scéna sa mi vybaví za každým, keď ma niekto poľutuje pre moju hluchotu. Toto: **Ak hovoríte, že ste videli Indiánov, to znamená, že tam Indiáni nie sú.**“

Zasmial som sa.

„Je to smiešne?“ spýtal sa bratanec.

„Áno,“ priznal som.

Aj on sa zasmial. Jeho smiech som už dávno nepočul.

Po chvíľke mlčania ma bratanec akoby dôverne požiadal: „Nepozrel by si sa mi do ucha?“

„Pozrieť sa ti do ucha...?“ začudoval som sa.

„Obzri si ho, len tak, zvonka.“

„Dobře, ale prečo?“

„Len tak,“ hanblivo odvetil a očervenel. „Chcel by som vedieť, ako vyzerá.“

„V poriadku,“ privolil som. „Ukáž!“

Bratanec si presadol chrbtom ku mne a nastavil mi prave ucho. Malo celkom pekný tvar. Ušný lalok bol pomerne malý, zato jemný a nadýchaný ako čerstvo upečená madlenka. Ešte som sa nikdy nikomu tak sústredene na ucho nepozeral. Prizrel som sa mu ešte raz a napadlo mi, že na tvare ucha je v porovnaní s tvarmi ostatných orgánov ľudského tela niečo zvláštne. Na viacerých miestach je celkom nelogicky rôzne postáčané, tu vypuklé, tam preliačené. Do tej zvláštnej podoby sa zrejme prirodzene sformovalo v procese vývoja, keď sa rodila funkcia zhromažďovania zvuku, ochrany a podobne. Čierna diera – otvor na konci toho asymetrického valu v uchu – pripomínala vchod do tajomnej jaskyne.